№ 64 Ausgabe A.

HOMAN

Cena z pieresyłkaj i dastaŭkaj da chaty.

na 1 hod—4 m. 80 fen., na ½ hodu—2 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies. — 40 f.

Biełaruskaja Wilenskaja czasopiś

wychodzić dwa razy u tydzień: u aŭtorki i piatnicy.

Adres redakcii: Wilnia, Zawalnaja 7.
Adres administracii i ekspedycii: M. Stefanskaja 23.

Cena Abwiestak·

na 4-aj staranie za radok drobnymi literam —25 fen.; drobnyje abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci—60 fen. za liniejku drobn. drukam.

№ 64 (156) Hod II. Wilnia. 10 žniunia 1917 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

Batalija u Belhii.

9 žniunia.

Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaho: Pabiedzi błahaja pahoda praškodziła razwićciu žywiejšaj bajewoj čynnaści. Pad wiečar artyleryjskaja bitwa była krapčejša U načy jana była wostraja i dajšła na uzbiarežžy i miž Bikssot i Holebek najwialikšaj siły. Piachota nie wystupała. U Artua ahoń naabopoł Lens uzmacnwaŭsia.

U druhich armijach bajewaja čynnaść pad wiečar šmat dzie krapčeła.

Uschodni teatr:

Front erc-hercoga Jozefa: U lasistych, Karpatach i hraničnych harach zachodniaj Mołdawii—udačnyje styčki. My na niekolkich adrezkach pasunuli swaje linii ŭpierod i adbili silnyje kontrataki.

Front Makenzena: Rasiejcy i rumyny wialikimi siłami wiali massowyje ataki. Usie jany adbity s samymi ciažkimi krywawymi stratami. Našy wojski na poŭnačy ad Fokšan i ŭdora značna pawialičyli zdabyty abšar. Čysło pałonnych dachodzić 50 aficeroŭ i 3300 sałdatoŭ, dabyča — 17 harmat, bolš za 50 kulemiotaŭ i minamiotaŭ.

BAZEL. Rymskaja «Trybuna» danosić z Londona, što londonskaja konferencija sajuźnickich ministroŭ maje na meci zrabić sprobu dajšci razwiazki wajny ješče sioleta.

LONDON (W.T.B.). Konferencija sajuznikoŭ u wiečary pradoŭžena na zaŭtra. Na jej išła hutarka takže i ab štokholmskaj konferencii.

WAŠYNGTON. Prezydent Wilson zajawiŭ senataru Luisu, što ciapier usie starańnia ab mir — bieznadziejny, ale što jon pieršy učynić patrebnyje kroki, kali budzie widać znaki trywałaho mira.

NJU-JORK. Oficyalna danosiać, što pad znamionami ciapier sobrano 809.743 sałdaty. U tabory Placboro znachodzica 40.000 duš dziela padhatoŭki na aficeroŭ. 1 wieraśnia budzie nowy nabor 687.000 duš, a praz niekolki miesiacoŭ—trejci nabor 500.000 duš. Hetak amerykanskaja armija 1 śniežnia 1918 hodu budzie składacca z 2 miljonaŭ duš.

WAŠYNGTON. (Reŭter). U Filadelfii budujuć fabryku samalotaŭ, kataraja budzie dawać u hod 2.000 samalotaŭ.

ŠTOKHOLM. S pryčyny areštu rasiejskaho hienerała Hurki danosiać: Kali Hurko byŭ na fronci, u jaho pa zahadu Kierenskaho byŭ zroblen damowy obysk. Znajšli nia tolki apošniuju karespandenciju s carom, ale i dokazy, što jon mieŭ znosiny z warožymi rewolucii kruhami. Tady Hurko byŭ wyzwan u Pieciarburh bytcym to u sprawie naznačeńnia jaho za wajennaho hubernatara. Na wagzali jon byŭ areštowan i pierawiezien u wastroh.

Pawodłuh pieciarburskich wiestak, pałki VIII i XI armij admowilisia spoŭnić prykaz tymčasowaho uradu ab ich rospusku.

ŠTOKHOLM. Finskaja hazeta „Kaman Tato" dawiedałasia s kancelaryi finlandzkaho hienerał-hubernatara, što tymčasowy urad pastanawiŭ pierebracca s Pieciarburha ŭ Maskwu.

PIECIARBURH. Urad ładzić asobnuju ustanowu dziela ŭsich spraŭ, zwiazanych z nacyonalnaj abaronaj.

BERLIN (W.T.B.). Niamiecki urad cieraz šwedzkaje pasolstwo ŭ Pieciarburzi enerhična pratestowało proci asabliwa złosnaho za apošni čas šyreńnia fałšywych wiestak ab bytcym to nialudzkich pastupkach z rasiejskimi pałonnymi ŭ Niamieččynie.

BERLIN (W.T.B.). Nowyje ŭdačy padwodnych łodak u Biskajskaj zatocy: 7 paraehodaŭ i 2 parušniki.

LONDON. (Reŭter). U Nižniaj Pałaci Mak Person zajawiŭ, što sałdatam nie daduć pazwaleńnia ŭchadzić u rady anhlickich rab. i sałd.

LONDON. Irlandzki konwent iznoŭ pačaŭ swaje zasiedańnia ŭ Dublinie.

MADRYD. (Hawas). Paśla narady ministroŭ gabinet apublikuje notu, pryzywajučy hramadzianstwo akazać padździerżku uradu i uskładajučy ŭsie paśledstwy zabastowak na zabastoŭščykoŭ.

Atruta šyrycca.

U № 56 «Homana» s 13 lipnia 1917 h. uspaminałosia ab tym, što niejkije «patryoty na čužuju kišeniu» wypuścili i raskleili na wulicach Wilni drukawany listok čornasocienskaho typu, ŭ katorym pryzywajuć tutejšych «pałakoŭ», kab jany dziela «nacyonalnaj sprawy» ničoha nie kuplali u žydoŭ. Čytajučy hetu wiestku, šmat chto peŭnie machnuŭ rukoj, padumaŭšy: «ot, rabota niejkich błaznoŭ», — dy peŭnie nikomu ŭ haławu nie pryjšło, kab henaja rabota znajšła wotklik u šyreišym polskim hramadzianstwie. Tymčasam akazwajecca, što klič da bojkotu žydoŭ padchapili niekatoryje polskije okonomičnyje orhanizacii hramadzkaho charakteru i swoj bojkot žydoŭ pasunuli da taho, što nia tolki kuplać, ale i pradawać žydom ničoha nia chočuć.

Dziela dokazu, jak šyrycca miž tutejšym polskim hramadzianstwam dziki nacyonalizm, my padajem tut piśmo žonki d-ra Blocha, p. Sary Bloch, nadrukowanaje ŭ wilenskaj žydoŭskaj hazeci «Lecte Nais»:

„Prašu nadrukawać u Wašaj hazeci hetaje majo piśmo, kataraje, na moj pahlad, zasłužywaje na ahulnuju uwahu.

„Nidaŭna ja zwiarnułasia da «Pomologičnaho Tawarystwa», Wialikaja wul. 4, kab kupić tamaka torfu na zpał. Zhodziŭšysia na ŭsich padadzienych mnie warunkach, ja chaciela zakazać wialikšuju partyju torfu. Ale jak že ja zdziwiłasia, kali pradaŭšcyca skazała mnie, što jana nia može pryniać majho zakazu, bo dla žydoŭ torf nie pradajecca!

„Hetaj majej zajawaj ja maju na meci nia tolki zasaromić antysemickuju firmu, ale i papiaredzić druhich žydoŭ, katoryje chacieli-by tamaka kupić torfu, kab i i ich nie spatkała abraza.

Sara Bloch".

Kali-b padobny pastupak zrabiŭ toj ci inšy polski tarhowiec, dyk heta nikoha nie zdziwiło-by: jość že roznyje ludzi ŭ kožnym hramadzianstwie! Ale ŭ hetym prypadku my majemo sprawu nie s prywatnaj asobaj, ale s tawarystwam, — značyć, s celaj hrupaj ludziej, bolej ci mienie jčyślenaj. Heta pakazwaje, jak miž polskim hramadzianstwam šyrycca i krapčeje wajaŭničy nacyonalizm, dzikaja, śłapaja nienawiść da ludziej inšaj nacii. I tym bolej dziwić nas, što proci ŭsich hetych brudoŭ, jakimi polskaja nacyonalistyčnaja buržuazija pahanić imia polskaje ŭ našym kraju, nie padnimuć swajho hołasu polskije demokratyčnyje elementy, polskije rabotnickije orhanizacii, jakije motčki pryhiedajucca da ŭsich niačystych štuk swaich „panoŭ": niaŭžo-ž jany mohuć sciarpieć usio heta ŭ takim časi, kali interes polskaj pracawitaj biednaty wymahaje asabliwaj jednaści s proletaryatam usich nacyonalnaściej, kab pry ładžeńni nowaho žyćcia ŭ našaj supolnaj Baćkaŭščynie wykaranić panawańnie nienawisnaho ŭsiamu tutejšamu narodu polskaho panstwa?!

— X. X.

Sprawozdača Biełaruskaho Kamitetu pom. pac. ad wajny.

5 žniŭnia adbyŭsia ahulny schod členoŭ Biełaruskaho T-wa pom. pac. ad wajny. Schod adkryŭ maršałak Kamitetu T-wa, katory i zdaŭ sprawu z raboty Kamitetu za minułyj čas — 13 miesiacoŭ (ad 22 červienia 1916 h. da žniŭnia miesiaca 1917 h.).

Kamitet utrymliwaŭ u Wilni:

1. Piać biełaruskich narodnych škoł-achronak dla prychadziačych dziaciej, u katorych wučniam, apryč biezpłatnaj nawuki, dawali darma «knižki, piśmiennyje materjały, bociki i abiedy. Wučyłosia ŭ ich kala 200 dziaciej. Abiedy spierša brali dla škoł z Rabotnickaj straŭni i z narodnych strawień, ale s prychodam zimy byli nałađženy straŭni pry kožnaj školi.

2. Biezpłatnyje kursy dla padhatoŭki biełaruskich narodnych wučycieloŭ, katoryje s pieršaho wypusku dali 11 wučycieloŭ.

3. Try pracoŭni pry škołach: Antokalskaj — stalarska-režoiarski warštat, pry Zarečnaj i Łukišskaj — pracoŭni ručnych rabot.

4. Biełaruski addzieł na Wystaŭcy Wilenskich Rabotnych Damoŭ, u katorym wystaŭlalisia i pradawalisia wyraby školnych pracoŭni.

5. Ad 6 lipnia 1917 h. Kamitet adkryŭ swaju Narodnuju Straŭniu pry Sw.-Jurskim pr. № 22 (ŭ pamieščeńni, dadzienym biezpłatna Biełaruskim Klubam). Straŭnia ŭ pieršym miesiacy swajej čynnaści wydała 27,847 abiedoŭ, u tym liku 2678 biezpłatnych.

Apryč taho Kamitet akazwaŭ pomač paciarpieŭšamu ad wajny narodu wydačaj abiedaŭ i hrašyma ŭ horadzi i na wioscy.

U horadzi za 12 miesiacoŭ sprawozdačy (da lipnia miesiaca h. h.) wydano darmowych abiedaŭ ahułam 52.657, ličučy razam z abiedami u škołach. Hrašmi pomač u horadzi dadziena na M. 161,25.

Na wioscy kamitet apiekawaŭsia biełaruskimi wysialencami s frontu — bolš za 100 duš, pierewažna dziaciej, katoryje razmieščeny ŭ wakolicach Daŭg. Kamitet złažyŭ na ruki swajej upaŭnamočenaj F. Malinoŭskaj adnorazowa 500 m., za katoryje było kupleno trochi bializny i adziežy dla dzie-

ciej i pradukty (chleb). Apryč hetych hrošy p. Malinoŭskaja, katoraj u jaje pracy pamahali p. p. Herbačeŭskaja i Niwinskaja, atrymliwała na tujuž metu ŭ roznym časi niewialikuju padmohu ad Polskaho Kamitetu.

U kancy červienia Kamitet naładziŭ u wakolicach Wilni dźwie achronki dla biednych dziaciej na wioscy: „Našu Chatu" ŭ Čornym Bory na 70 dziaciej i 7 stałych i achronku ŭ Kočanach na 20 dziaciej i 9 stałych. Pačatkowy košt ustrojstwa i wysyłki tudy dziaciej—M. 384,10.

S pryčyny taho, što čaść školnikoŭ na wiosku nie pajechała i astajecca ŭ Wilni, im i ŭ časi letnich wakacij wydajucca biezpłatnyje abiedy. Razam z abiedami dla stałych, darmowych abiedaŭ kamitet wydaje kožyn dzień:

u Biełaruskaj straŭni	— 95
bonaŭ da inšych strawień	— 33
razam	— 128

Na orhanizaciju biełaruskaho addziełu na Wystaŭcy Wilenskich Rabotnych Damoŭ i warštatoŭ pry školach Kamitet asyhnawaŭ wystawočnaj kamisii kredyt da 300 m. Za čas sprawozdačy biełaruski addzieł zrabiŭ abarotu na M. 7123,91, wiarnuŭ Kamitetu doŭh 300 m. i ciapier maje tawaroŭ i syrych materjałoŭ, razam z inwentarom, adličyŭšy niekatoryje niepakrytyje ješče prywatnyje daŭhi, na M. 1327,00.

Utrymańnie kamitetu nie kaštawało ničoha.

Naahuł, wydatki Kamitetu na ŭsio wyšej pakazanaje byli:

na wydaču 52.657 biezpłatnych abiedaŭ	— M. 7280,51
pomač hrašmi ŭ Wilni	— 161,25
pomač wysialencam s frontu na wioscy	— 500,00
abutak dla dziaciej	— 721,31
nadzwyčajnyje wydatki	— 273,37
ustrojstwo dźwiech achronak na wioscy i wysyłka tudy dziaciej	— 384,10
utrymańnie 5 škoł-achronak u Wilni	— 8216,31
Razam	M. 17,464,85

Hetyje wydatki pakryty z dachodaŭ:

Saldo na 22.VI.1916	M. 1,70
prywatnych achwiar na škoły	— 2452,82
miesiačnaja padmoha na utrymańnie Zwiarynieckaj škoły (za 8 miesiacoŭ × 95 m.)	— 760,00
„ „ Łukišskaj škoły (za 8 miesiacoŭ × 120 m.)	— 960,00
z dabračynnych predpryjemstw	— 363,25
s kamitetu ŭ Vevey: praz Verwaltung	— 4000,00
„ praz Polski Kamitet	— 4879,00
pazyčeno ad inšych ustanoŭ	— 600,00
ad miestowaho uradu (13 mies. pa 300 m.) na abiedy dla školnych dziaciej	— 3900,00
Razam	M. 17.916,77

Saldo na 1 žniŭnia 1917 hodu — M. 451,92.

Skład Kamitetu za čas sprawozdačy byŭ hetki: Anton Łuckiewič (maršałak), Juljanna Menke (skarbnik), Wacław Łastoŭski (sekretar), Iwan Łuckiewič, Jazep Łickiewič. S pryčyny wychadu s Kamitetu p. W. Łastoŭskaho pierad sazywam ahulnaho schodu členoŭ T-wa miejsco jaho zaniaŭ pieršy kandydat p. Jazep Saławiej.

Biełaruskimi školami ŭ Wilni i wučycielskimi kursami kirawała školnaja Kamisija, złoženaja s členoŭ T-wa pad maršałkoŭstwam A. Łuckiewiča.

Warštatami i biełaruskim addziełam na wystaŭcy — wystawočnaja kamisija, złoženaja s troch členoŭ Kamitetu — p. J. Łuckiewiča, W. Łastoŭskaho i J. Menke, pad bližejšym kiraŭnictwam p. J. Menke.

Dziela orhanizacii narodnych strawień była stworena tak sama specyalnaja kamisija, złoženaja s členoŭ kamitu A. Łuckiewiča, I. Łuckiewiča i členoŭ T-wa F. Wišnieŭskaho, M. Łojko i Korzuna, pad kiraŭnictwam maršałka Kamitetu A. Łuckiewiča. Na kiraŭnika straŭni byŭ zaprošen p. F. Wišneŭski.

U skład rewizyjnaj kamisii ŭchodzili: p. p. D. Siemaško, St. Korff i P. Wonsowič.

Ahulny schod na prośbu Kamitetu pastanawiŭ pawialičyć skład Kamitetu da 7 asob s prawam dalejšaj kooptacii pawodłuh dumki Kamitetu i skład rewizyjnaj kamisii da 5 asob. U Kamitet wybrany: p. A. Račkoŭskaja i F. Wišnieŭski i na kandydata — A. Hleb, a ŭ rewizyjnuju kamisiju—p.p. Ł. Łojko i K. Jurewič.

Na predłažeńnie maršałka schod wyskazaŭ swaju asabliwuju padziaku za enerhičnuju pracu p.p. Juljannie Menke, Fabjanu Wišnieŭskamu i Michału Łojko.

U Wilni i wakolicach.

× **«Lietuvos Aidas»** («Echo Litwy») Pad hetkim zahałoŭkam ad wieraśnia pačnie wychadzić u Wilni try razy ŭ tydzień litoŭskaja hazeta.

× **U Biełaruskim klubie** ŭ subotu i niadzielu—čarodnyje tancawalnyje wiečarynki.

× **Wystaŭka karonak** z Brukseli adkryta na zusim karotki čas pry wystaŭcy Wilenskich Damoŭ Pracy.

× **Zbor miedzi.** Haspadary i upraŭlajučyje damami pry Wilenskaj, Padwalnaj, Dabračynnaj, Harbarskaj, Tatarskaj, Sw.-Jurskaj, Maštowaj, Hančarskaj, Gazowaj, Jahielonskaj, I i II Sw.-Jurskim zawułku, na mocy zahada Stadthauptmann'a, pawinny zdać miedź, jakaja znachodzicca ŭ ich damoch (klamki, wakonnyje prybory i t. d.) nie paźniej 14 žniŭnia, Dominikanskaja 3, pakoj 90.

× **Alej s siemi akacii.** Ciapier, kali alej — hetki redki i darahi, warta wiedać, što jaho možna dabywać s siemi akacii. Wycisnutaje siemia jdzie na korm skacinie.

× **Prapaŭ biaz wieści** 6 tydnioŭ tamu nazad dziesiacihadowy Kazimir Baroŭski z domu baćki swajho, Rašynskaja 65. Wiestki ab im prynimaje kryminalnaja palicija, Dominikanskaja 1, pakoj 89.

× **Temperatura.** Najwyszejszaja i najniżejszaja temperatura za aposznije dni była pawodłuh Celsija):

	najwysz.	najniž.
5—6	+ 23,5°	+ 10,5°
6—7	+ 20,5°	+ 9°
7—8	+ 19°	+ 13°

Z USiAHO KRAJU.

«Niamieckije rubli».

31 lipnia u abaroci było «niamieckich rubloŭ» na 91.160.232 rub. U tym liku bumažkami pa 3 rub. i bujniejšymi było na 73.490.128 rub., a bumažkami ad 20 kap. da 1 rubla — na 17.670.104 rub. Bumažek pa 20 kap. — na 3.939.996 rub.

Štrafy za pažary.

Za nieaściarožnaść z ahniom, ad katoraj uznialisia pažary, zniščyŭšyje uradžaj, nałoženy ŭ wakolicach Hrodni hetkije štrafy na nižejpisanyje hramady:

Filewičy, wasilisk. paw.	— 100 m.
Rezy, planck. „	— 400 „
Repniki, lidzk. „	— 500 „
Star. Druskieniki, radunsk.	— 100 „
Odwierniki, radunsk. paw.	— 110 „
Lubarty, „ „	— 110 „

Počty ŭ Ober Ost.

Pawodłuh uradowaho spisku niamieckich počt u našym kraju jość 38.

SWISŁOČ. Paŭtarycielny kurs u świsłočskaj seminaryi kančajecca 28 žniŭnia.

Nowy kurs dziela padhatoŭki biełaruskich narodnych wučycieloŭ pačynajecca 1 wieraśnia. Zapisywacca treba u Kreisschulinspektor'a (pawietowaho školnaho inspektara) zahadzia.

HRODNIA. Ad 8 da 16 žniŭnia upraŭleńnie miesta pradaje drowy na apał na zimu z dastaŭkaj da chaty pa 165 m. za kubičnuju sažeń. Zakazwać treba ŭ addzieli spažyŭnych spraŭ

Wypisy z biełaruskaj literatury.

Addzieł I.

Dapiski da I-ho addziełu.

Literaturnaja biełaruskaja mowa XIII—XVIII stalećcia razwiłasia sa stara-sławianskaj, prynіesienaj na Biełaruś razam s chryścijanskaj hramatnaściu (X wiek). Praświeta na Biełarusi ŭ tyje časy prychodziła s pałudniowaj Sławianščyny (Boŭharyi i Serbii) i Wizancii, dziela hetaho naša literatura da XIII stalećcia maje *wizantyjska-bouharski i carkouny* charaktar, bo ahraničywałasia tolki knihami carkoŭnymi i moralna relihijnymi.

Ad XIII stalećcia u miortwuju i małazrazumiełuju carkoŭna-sławianskuju pačynaje pamału pranikać žywaja narodnaja mowa: *ahulna-ruskaja.* Probki hetkaj ahulna-ruskaj mowy z biełaruskimi asobnaściami bačym u «Smalenskaj tarhowaj praŭdzie» i umowach Smalenskich, Witebskich i Połackich kniazioŭ s Kryžakami.

U XIV stalećci žywaja biełaruskaja mowa šparka wyciskaje carkoŭna-sławianščynu i ŭchodzić u ahulny užytak jak literaturnaja mowa Biełaruskaho narodu i jak dzieržaŭnaja mowa Wialikaho Kniažstwa Litoŭskaho. Dziela taho, što biełaruski element kulturna i čyślena pierewažywaŭ element litoŭski ŭsiej Litoŭskaj dzieržawi mowa biełaruskaja stałasia mowaj uradowaj, mowaj sejmoŭ, kniažaho dwara, prawa, suda i škoły. Ad XIV da pieršaj čwierci XVII stalećcia biełaruskaja literatura pierežywała čas rasćwietu; z hetaho času majemo my wielmi bahatuju i rožnarodnuju literaturu.

Ad druhoj paławiny XVII i da XIX stalećcia biełaruskaja literatura pierežywaje kryzys: pačynaje padać i zanikać, ustupajučy miejsco łacinskaj i polskaj literatury i aświecie:

«Muka Isusa Chrysta» i **«Powiesć a troch korolech».** Twory, należačyje da biełaruskaj katalickaj literatury XV wieka. Aryhinały pisany sławianskimi literami.

Biełaruskije letapisi. Dahetul wiadomy 16 spiskoŭ biełaruskich letapisiej. 1. Supraślski, 2. Uwaroŭski, 3. Akademičny, 4. Kodeks Krasinskich, 5. Wilenski spisak, 6. Dubroŭski, 7. Druhi spisak Krasinskich, 8. Łacinski spisak, 9. Spisak Archeolohičnaho Tawarystwa u Pieciarburzi, 10. Spisak Račynskich, 11. Jewreinoŭski, 12 Dubroŭskaho II-hi spisak, 13. Olšeŭski spisak, 14—15. Spisak Bychoŭca, 16. Pachwała Witaŭtu.

Usie letapisi Wialikaho Kn. Litoŭskaho pisany pa biełarusku mowaj pieknaj i čystaj, stylam letapisnym, pawažnym, — što ŭsio ŭziataje razam pakazywaje na wysokaje razwićcie biełaruskaj literatury ŭ daŭnyje časy.

Statut Litoŭski. Heta zbor praŭ, jakimi kirawałosia W. Kn. Litoŭska-Biełaruskaje, a zarazam i konstytucija hetaj dzieržawy. Wiadomy try redakcii «Statuta»: 1529, 1566 i 1588. «Statut» 1588 hodu drukawaŭsia ŭ Wilni u drukarni Mamoničoŭ.

«O dworie turskaho sułtana». Napisaŭ hety twor polski literatar Starowolski, ale u swoj wiek pisańnia jaho byli wielmi achwotna čytany i u nas, ab čym świedčać čyślenyje, dajšoŭšyje da ciapierašnich časoŭ, pierekłady. Padadzien tut hety adrywak dzieła pieknaj mowy pierekładu.

Powiesć ab Warłaamie i Joasafie. Tekst hetaj duchoŭnaj powieści (romansa) zapazyčen z Indzii, należyć da najbolš čytanych u daŭniejšyje wieki u nas powieściej. Jaje pieknaja i hładkaja biełaruskaja mowa i dahetul abwarażywaje krasoj dušu.

Ažo, Aže—kali, jak, a jak-by.
Ažby—kab, štob.
Bierkowsk—bierkawiec. Ciapierašni bierkawiec wahi 10 pudoŭ.
Bych—kab ja, aby ja, by.
Častina—hustaja «častaja» tkanina.
Častokroć—wielmi časta.
Diełо—s polsk.: harmata.
Dołhaja—nazwańnie smalenskaj manety.
Dočasny—časowy, praminajučyj.
Dubrowa—dubowy les.
Hadáli—dumali, railisia.
Hanza—starohockaje słowo: saujz, pad jakim ad XIII da XVII st. razumieli tarhowaje tawarystwo niam. kupcoŭ dziela ŭzajemnaj pomačy i padtrymańnia. Hanzejski sajuz u daŭnyje časy mieŭ wialikaje tarhowaje i palityčnaje značeńnie. Hanzejskije kupcy mieli swaje składy u Smalensku, Połacku i Witebsku.
Gocki Biereh—hetak nazywali daŭniej u nas wostraŭ Gotlandiju, słaŭny tarhowym rucham, a žycharoŭ hetaho wostrawa zwali «gotami». Paźniej pad słowam «gocki biereh» razumieli Niamieččynu i pad słowam «got» usiakaho niemca.
Host'—čužaziemny kupiec, adhetul tarhowaja daroha dahetul u nas nazywajecca «haściniec», a miejscy dzie adbywalisia toržyšča zwalisia «pahostami».
Horazd—dobra.
Hriwna—spierša prosta abruč załaty

(Lebensmittelabteilung) pry Stadthaŭptmann'ie.

HRODNIA. Upraŭlennie miestowaho i sielskaho hrodzienskaho pawietu pieranosiać u dom byŭšaho rasiejskaho sielanskaho banku na rahu Palawoj i Sofijskaj wulic. Miejscowy tarhowy addzieł i lombard astanucca ŭ ratušu.

Na bledziačy na ŭsie zahady ab najwyšejšych cenach, tutejšyje miaśniki biaruć pa 3 m. za funt košernaho miasa.

BIEŁASTOK. Tutejšy wiečar 9 złučenych dabračynych tawarystw udaŭsia wielmi dobra. Pryz za krasu paśla upornaj «bitwy» zdabyła adna tutejšaja krasunia.

U haračyje dni za miejsco dla adpačynku služyć tutejšym žycharom miestowy park. U pačatku 80-ch hadoŭ tut byŭ łatyšski chutar, dzie biełastočanie jeli kwasnaje małako z bulbaj. Tut že była wialikaja sažaŭka, pa katoraj u letku jeździli na łodcy i koŭzalisia zimoj. U 1897—8 hadoch miestowy ŭrad kupiŭ chutar, zasypaŭ sažaŭku i zasadziŭ jaje drewami, katoryje za 20 hadoŭ bujna razraślisia, utwaryŭšy cianisty park.

ZAREČČE. Tut uzniaŭsia pažar, zniščyŭšyj chatu z usim dabrom.

WIEŁAHNO, pianck. paw. Tutejšy młynar, Wolf Wišnieŭski, kupajučysia ŭ Niomani wiečaram 30 lipnia, ŭtanuŭ. Cieła dahetul nie znajšli.

JUSTYNŬOKA (pad Wilniaj). Tutejšy sielanin, Witold Wiłowič, pieršy zdaŭ niamieckaj ułaści ŭ Wilni 50 pudoŭ świežaho žyta i hetak adkryŭ sezon zboru. Pry zdačy hetaho žyta u młynie Tyškiewiča ŭ Wilni jamu, jak nahradu, dali niekolki funtoŭ cukru.

KOŬNA. 3 žniŭnia ŭ wiečary ŭ Koŭni uzniaŭsia najwialikšy ad času prychodu niemcoŭ pažar. Ahoń šybka šyryŭsia, i pryšłosia puścić u chod 10 mašyn, kab nie dać jamu šyrycca dalej. Zhareli da tła dwa składy, papsowano mnoha žyłych damoŭ pry Piatroŭskaj wulicy i adzin dwochetažny dom pry Palicejskaj wulicy.

UCIANY. Tut ihraŭ pierad poŭnaj salaj kowienski niamiecki teatr.

WIŽEJNY. Adzin pastušok, paświučy stado, papaŭ u tarfianišče i ŭtanuŭ. Wyciahnuli chłopca ŭžo nieżywoha.

BAKONIUK. 8 sielan admowilisia siačy les pa zahadu lasnoj inspekcii ŭ Suwałkach. Za heta ich pakarali.

LIBAWA. Zbor harodnin sioleta niezwyčajna bahaty. Wialiki padwoz na rynak zrabiŭ niemahčymymi sproby spekulacii i padbiwańnia cen.

WIESTKI Z RASIEI.

—o—

AMSTERDAM. S pryčyny žadańnia Korniłowa, kab nastupleńnie było dačasu spynieno dziela orhanizacii rasiejskaj armii, lewaje kryło rady r. i s. zažadało ad uradu sprabawać zrabić z Aŭstryjej i Niamieččynaj da časnaje zamireńnie. Adnak, Kierenskij peŭnie wostra wystupić suproć hetaho žadańnia.

ŠTOKHOLM. Tutejšaja Karespandencija rady rab. i sałd. z „Izwiestij“, orhana pieciarburskaj rady rab. i sałd., prynosić hetkuju wiestku:

Mirny ton pramowy niamieckaho kanclera—charakterny. Francuski ŭrad robić najwialikšuju abmyłku u sprawie paddzieržki rasiejskim uradam francuskich zawajewacielnych met. Proletaryat Rasiei rabiŭ rewoluciju nie zatym, kab astacca biezhałosaj žywiołaj, kirawanaj uradami Francii i Anhlii. Adno z dwoch: abo može być supolnaja baraćba za mir, abo paadzinokim staronam dajecca wola šukać samatuham ratunku ŭ suświetnym pažary. My nie bačym, kab anhlickije i francuskije tawaryšy wiali ŭ hetym kirunku ćwiorduju baraćbu. My s poŭnaj ćwiordaściu zajaŭlajem, što rewolucyjnaja demokracija Rasiei, napisaŭšaja na swaim štandary: „baraćba za ahulny mir!“, nia može na heta prystać. Užo wielmi pilnaja para dumać ab kancy wajny. Chto hetaho nie razumieje, s tym rasiejskaja rewolucija nia može iści popleč.

HELSINGFORS. 34 deputaty raspuščenaho finlandzkaho sejmu utwaryli tymčasowy ŭrad Finlandzii. Rasiejskaje prawicielstwo pasyłaje ŭ Wyborh čyślenaje wojsko.

KIJEU. Piaty ukrainski piešy połk prysiahnuŭ ukrainskaj centralnaj radzie.

PIECIARBURH (P.T.A.). Tymčasowaja kamisija dzieržaŭnaj dumy pryznała patrebnym darućyć utwareńnie gabinetu Kierenskamu.

Ahulny schod spaŭnicielnych kamitetoŭ rady rab. i sałd. i sielanskaj rady pierewahaj 147 hałasoŭ proci 46 pry 42 strymaŭšychsia ad hałasawańnia pryniaŭ rezoluciju ab darućeńni Kierenskamu utwareńnia nowaho gabinetu.

Milukow na zasiedańni členoŭ tymčasowaho ŭradu s predstaŭnikami partyj i spaŭnicielnych kamitetoŭ zajawiŭ, što dyktatarskaja ŭłaść pawinna pierajści ŭsia abo na tymčasowy ŭrad, abo na radu rab. i sałd. Jon zapytaŭsia ŭ Čcheidze, čy jon choče ŭziać usiu ŭłaść na siabie? Čcheidze ad imi rady rab. i sałd. stanoŭča ad hetaho admowiŭsia.

PIECIARBURH (P.T.A.). Gabinet akančacielna naładžen. Minister-prezydent, marski i wajenny minister—Kierenskij; minister finansoŭ — Niekrasow, dy jon že namieśnik Kierenskaho; pamočnik ministra finansoŭ — praf. Bernadskij; minister unutrenych dzieł — Awksientjew, zahraničnych — Tereščenko, handlu i pramyšlenaści — Prokopowič, sielskaj haspadarki — Černow, pracy — Skobielew, spažyŭnych spraŭ — Plechanow, počt i telehrafoŭ — Nikitin, narodnaj aświety — akademik Oldenburg, sudoŭ — Zarudnyj, hramadzkaj dabračynnaści—Jefremow, publičnych rabot — Jurenow, hasudarstwieny kantraler — Kokšin, prakuror Św. Synoda — Karcew.

Minister-prezydent Kierenskij apublikawaŭ zajawu, ŭ katoraj kaže, što konferencija predstaŭnikoŭ socyalistyčnych, demokratyčnych i liberalnych partyj parućyła jamu 3 žniŭnia utwaryć ministerstwo. U hetym jon bačyć prykaz staronki ŭ najkaraciejšym časi utwaryć silnuju rewolucyjnuju ŭłaść. Razam s tym adbudziecca pieramiena ŭ raskładcy rabot uradu. Pry hetym jon nia može adračysia pryniać na siabie adkaz za wyšejšyje zadačy hasudarstwa.

PIECIARBURH (P.T.A.). Adbyłosia pieršaje zasiedańnie nowaho uradu pad maršałkoŭstwam Kierenskaho. Urad pastanawiŭ skasawać stanowišče oberprakurora św. Synodu i naładzić ministerstwo kultu pad kirunkam ciapierašniaho ober-prakurora Karcewa.

LONDON. „Morning Post“ danosić, što Kierenskij padpisaŭ zahad ab zawiadzieńni asadnaho pałažeńnia pa ŭsiej Rasiei.

PARYŽ. Paryžskije hazety škadujuć, što staronniki sajužnikoŭ u Rasiei nia chočuć uwajści ŭ gabinet Kierenskaho.

Tymčasowy ŭrad manicca apublikawać detaličnyje wiedamaści ab sprobach zrabić u Rasiei kontrrewoluciju. U Pieciarburzi razdajuć proklamacii s pryzywam wiarnuć monarchiju. Wiadziecca pahromnaja ahitacija. Čaść kazakoŭ choče abjawić za cara Mikałaja Mikałajewiča. Staronniki byŭšaho cara pačali rabotu, kab wiarnuć na tron skinutaho cara na tron.

Urad pastanawiŭ karać wastroham da 3 hadoŭ za ŭsielakije pryzywy da zabastoŭki na čyhuncy. Zrobleny kroki dziela ŭparadkawańnia ruchu na hłaŭnych linijach.

BERN. „Tems“ danosić s Pieciarburha, što monarchisty, karystajučy z ahulnaj razruchi, maniacca iznoŭ wystupić na palityčnuju arenu. Jany wydajuć patajnuju hazetu „Groza“ i ładziać monarchistyčnyje kluby.

ŠTOKHOLM. Wajenny karespandent „Utra Rossii“ danosić, što i hwardzija samachoć pakidaje pazycii. Maskoŭski hwardziejski połk zabiŭ 35 i raniŭ 28 swaich aficeroŭ. Kierenskij zahadaŭ wyklučyć jaho sa spisoŭ armii.

LONDON. „Exchange Telegr.“ danosić s Pieciarburha, što rada rab. i

---

ci siarebrany, paśla maneta ustanolenaj wahi.

Ino—a, ano.

Indie—star. biełaruskaje słowo: u inšym miescy.

Jeśmi—dasłoŭna: ja-josć, starosławianskaja forma.

Kapija—miera wosku.

Kaznit'—star. sławiansk. słowo: pakaraje.

Kord—karotki, najčaściej abasiečny mieč.

Krewnyj—polsk.: swajak, rodzič.

Kryžaki—hetak nazywali ludziej, naležaŭšych da kryžowych pachodaŭ u Turciju dziela adwajewańnia ad niawiernych Swiatoj Ziamli. Zakon hety byŭ zasnowan Papiežam Hryhorym u 1238 hadu. Kryžowych pachodaŭ było 7 dziela adwajewańnia Hrobu Chrystowaho. Kali adwajewać Hrob Chrystoŭ nieŭdałosia, časć kryžakoŭ pasialili na pahraničy Litwy, kab nawaračywać Litwu nachryscijanskuju wieru. Kryžaki zawajewali uzbiarežže Bałtyckaho mora i pasialiŭšysia ŭ Ryzie, stalisia susiedziami Biełarusi.

Kuna—drobnaja maneta wartaści kuničaj skurki, abo kuničaja skurka, katoraja zastupała ŭ daŭnyje časy manetu.

Letni—u letach, majučyj mnoha let, stary.

Lściwie—chitraściu biaz homanu.

Lubećskyj—drobnaja niamieckaja maneta=pfenigu.

Łacno—lohka.

Łowy—palewańnie.

Łotyholskaja ziemla prymykała da Bałtyckaho mora s prawaj starany Dźwiny; heta ciapierešniaja Łatyščyna; z lewaj starany Dźwiny pry mory ležała Semhalija—ciapierešniaja Žmudź.

Mistr kryžacki—hetak nazywaŭsia staršy kryžackaho zakonu.

Miežyziemskoje more—Siarodziemnaje more.

Myto—pahraničny padatak za prawo pierawozu praz hranicu tawaroŭ.

Nakład—košt.

Ninie—starabiełaruskaje słowo: ciapier, u hetym časie.

Niepospolitych—niezwyčajnych.

Niewstawičnyj—niaroŭny, niaroŭnaho charaktaru.

Nieumiejetnasciu—ciemnatoj, niaŭmiełaściu.

Nohat—drobnaja maneta, roŭnaja šelahu.

Obačywali: bačyli i praściarehali.

Obyčajem—paradkam, ładam.

Obfitostiej—łacinsk. słowo: bahaćcia.

Okrútnyje—žorstkije, niemiłaserdnyje.

Onom—tam.

Owryja—niamieckaja maneta.

Otčyznyje ludi—paddanyje z dziedzičnaj majetnaści.

Osiełost'—sialiba.

Pakost'—starosławianskaje słowo: bryda, niepryjemnaść, zło.

Pachołka—słuhu.

Pancernaja służba—służba wajennaja na kani.

Pieniaziej—manet.

Pierhrymom—słowo s polskaho—padarožnikam.

Piereworotnych—krucielskich, chitrych, niaščyrych

Podobienstwo—prypowieść, alehoryja.

Pochožyje ludi—ludzi wolnyje, jakije mieli prawo pierechadzić ad adnaho da druhoha pana.

Poniechawšy—pakinuŭšy.

Posułam—chabaram, uziatkam.

Postaw—miera tkanin. Tkaniny mieracca na ścieny (ad 9 da 15 aršyn) i na postawy (ad 3 da 5 scien).

Pospolstwo—prostyje ludzi, čornyje ludzi, prastactwo.

Popowie—duchoŭniki; słowo pachodzić z hreckaj mowy i aznačaje «aciec».

Prawda—prawo, zakon.

Prywara—uščerbak, niestača.

Pryzwolił—pazwoliŭ, daŭ swaju zhodu

Pryciekł—prybieh, skora pryjšoŭ.

Prudko—chutka, skora.

Ratmany—členy miestowaho uradu—łaŭniki.

Rekł—skazaŭ, pramowiŭ.

Rozmirje—čas wajny, čas warahawańnia.

Rubje—adzieža, opratka.

Rozmaitych—roznych, roznarodnych.

Skałwy—z łacinskaho—šalki da wažeńnia ciažkich tawaroŭ.

Słowiet'—słynie, nazywajecca (słowo starabiełaruskaje).

Stroj—ubory, zbytkoŭnaja adzieža.

Sudy—starobiełaruskoje słowo: načyńnie.

Šancy—akopy.

Tiahhej—służb ciažkich: padwod, ratajskich rabot, paprawak darohi; służbaj ciahłaj daŭniej nazywali rabočuju pawinnaść prostych sielan.

Tiun—staršyna, zawiedywajučyj.

Učtu—bankiet.

Uhorskim—wenhierskim.

Wespołok—supolna.

Wiekša—wawiorka; tut razumiejecca wawiorčaja skurka, jak chadawaja drobnaja maneta.

Władnost'—ŭłaść.

Wołok—(ad słowa «wałačy», ciahnuć). Wałokami nazywali tyje miejscy, dzie treba było, kab pierajechać z adnej raki u druhuju, piereciahać sudny pa sušy. Kala Smolenska znachodziacca Dawinska-Dniaproŭskije wałoki, dzie piereciahnuŭšy niekolki wiorst pa sušy čoŭny možna pierebracca z Dźwiny u Dniepr i naadwarot.

Wstupatisia—mieć ŭstup,—znače mieć ŭładu, prawo na što.

Wybrynut'—wyratawacca.

Zaž—ale, tolki.

Zaniuž—bo.

Zaušnia—niewiadomaja smalenskaja maneta.

Zasažali—apirali.

Zymali—zławili.

sałd. damahajecca a ddačy pad wajenny sud Brusiłowa i jaho hienerałoŭ.

«Times» danosić s Pieciarburha, što Kierenskij zahadaŭ areštawać Trockaho i Lumaršarskaho(?), jak winawajcoŭ apošnich razruchoŭ.

Admirała Werdierewskaho winawaciać u adkryčci wajennaj tajny. Hienerała Hurko winawaciaó u tajnaj pierepiscy z byŭšym carom.

Hien. Wasilkowskij, nowanaznačeny pieciarburski hubernatar, zajawiŭ predstaŭnikam hazet, što jon budzie enerhična barocca proci rewolucii jak sprawa, tak i zlewa. Usie wojski s Pieciarburha buduć posłany na front, bo ŭ Pieciarburzi im nima čaho rabić.

BERN. Kierenskij naznačyŭ swajho pryjaciela, b. kamendanta ŭ Carskim Siale, padpałkoŭnika Korowičenka, za hłaŭnakamandujučaho kazanskim wajennym okruham, kab pałažyć kaniec anarchii ŭ Carycynie. Byŭšyj hieneralissimus Aleksiejew naznačen za načalnika Akademii hieneralnaho štabu.

PIECIARBURH. Rada rab. i sałd. zažadała ad tymčasowaho ŭradu apawieščeńnia rasiejskich strat pry apošnim nastupleńni ŭ Haličynie.

PARYŽ. „Matin“ piše, što ŭ časi adchodu z Haličyny rasiejcy utracili 70 ciažkich i 150 lohkich harmat.

LONDON (Reŭter). Hienerał Korniłow addaje pad wajenny sud 12 hienerałoŭ, 452 aficeroŭ i niekolki tysiač unteraficeroŭ i sałdatoŭ.

KOPENHAGA. Rasiejskije hazety pišuć, što pawodłuh padrachunku rady rab. i sałd. zapasoŭ spažyŭnych praduktoŭ u Pieciarburzi chwacie na 20 dzion, u Maskwie—na 14, a na fronci —na miesiac.

Wajennaja kamisija, katoraja była posłana u Kronštadt dziela znajomstwa s pałažeńniem, wiarnułasia nazad s pryčyny warožaho stanowišča nasialeńnia Kronštadtu.

TURYN. Deputaty rasiejskaj rady rab. i sałd. wyjechali 'adhetul u Rym.

APARANDA. Na Krymskim połuostrawi s pryčyny wialikaj niedastačy papiery hazety drukujuć na kolerowaj papiery dziela upakoŭki.

Z usiaho świetu.

CHRYSTYANIJA. Londonski karespandent hazety «Aften Post» danosić, što uzrastaje wiera ŭ kaniec wajny ješče ŭ hetym hadu. Papież enerhična pracuje dziela stwareńnia hruntu, na jakim možna było by dajšci mira. U rasiejskich kruhach i u Anhlii nia wierać u wajnu na budučyj hod.

MIUNCHEN. Orhan miunchenskaho arcybiskupa drukuje adozwu Papieža: „My molim narody ŭ imia Boha i Praŭdy adračysia ad dumki ŭzajemnaho zništašeńnia i dajšci sprawiedliwaj i pačesnaj zhody. My spadziajemsia, što nia može być daloka ščaśliwy dzień, kali ludzi iznoŭ buduć hladzieć na siabie, jak na bratoŭ“.

BERLIN (W.T.B.). Orhan italjanskich socyalistoŭ „Avanti“ drukuje zajawu rasiejskich deputatoŭ rady rab. i sałd., što jany chočuć wiaści socyalistyčnuju proletaryackuju palityku. Hetyje deputaty ciapier znachodziacca ŭ Rymie.

SOFIJA. Minister-prezydent Radosławow zajawiŭ predstaŭnikam hazet, što centralnyje dzieržawy pryznali prawo Boŭharyi na nacyonalnuju jednaść i pryłučeńnie da Boŭharyi byŭšych serbskich i rumynskich ziamiel z boŭharskim nasialeńniem.

LONDON. Konferencija sajuza kapalnianych rabotnikoŭ Pałudziennaho Ŭelsia adkinuła pierewahaj 336 hałasoŭ proci 25 prajekt zrabić nabor 4.575 rekrutoŭ, bo nabirać sałdatoŭ, — heta nie rabota dla prafesyonalnych sajuzoŭ.

Anhlickije rady rab. i sałd. pastanawili orhanizacca dziela tako, kab mieć zakonnaje prawo zbirać sabrańnia.

Socyalistyčny deputat Snoŭden skazaŭ u Wuliču, što s takoj samaj peŭnaściu, jak što zaŭtra ŭzyjdze sonce, u Anhlii adbudziecca pierewarot. Kali anhlicki ŭrad adkinie mirnaje predłažeńnie štokholmskaj konferencii, na katoraj zjeducca socyalisty ŭsiaje Eŭropy, dyk anhlickamu narodu prydziecca pajści za prykładam Rasiei.

LONDON. Anhlicki sajuz matrosaŭ pryniaŭ rezoluciju, ŭ katoraj zajaŭlaje, što nie pazwolić anhlickim deputatam jechać na konferenciju ŭ Štokholm, pakul Niamieččyna nia zhodzicca dać poŭnaje zdawoleńnie.

WAŠYNGTON. Urad Amerykanskaho rabotnickaho sajuza pastanawiŭ pasłać u Štokholm deputaciju. Jana nia prymie ŭčaścia ŭ naradach, a tolki zajawić ad imi 2½ miljona členoŭ swajho sajuza ab wajennych metach Ameryki.

BERLIN (W.T.B.). Impieratar naznačyŭ stats-sekretara da ŭnutrenych spraŭ, Helffericha, za namieśnika kanclera ŭ prypadku niabytnaści jaho.

BERLIN Nowanaznačeny minister zahraničnych spraŭ Kiulman byŭ raniej pasłom u Konstantynopoli.

BERLIN. S pryčyny zatapleńnia dwoch hołandzkich karabloŭ niamieckimi padwodnymi łodkami Hołandzija i Niamieččyna pastanawili addać razwiazku pytańnia, čy henyje karabli zatopleny ŭ pojasie błokady, čy ŭ neutralnym, uhodliwamu sudu internacyonalnaj kamisii, złoženaj z niamieckich, hołandzkich i šwedzkich marskich aficeroŭ.

LONDON. Japonija prasiła Złučenyje Štaty zrabić zajawu, što Ameryka adrekajecca ad usielakaj palityki ŭ Kitai, katoraja zakranuła by interesy Japonii.

BOMBAJ. Złučenaja narada kongressoŭ indusoŭ i mahametanskich sajuzoŭ pryniała 28 i 29 lipnia rezolucii, trebujučy: 1. niezaležnaści orhanizacii Indii i samaupraŭleńnia jaje, jak u druhich anhlickich kołonijach; 2. zawiadzieńnia ŭ Indii konstytucii ŭraz że paśla kanca wajny; 3 strymańnia repressij proci asob, katoryje pracujuć dziela aŭtonomii Indii.

MADRYD. Kapalnianyjė i žaleznadarožnyje rabotniki ŭ Kordowie abjawili zabastoŭku.

TELEHRAMY.

Niamieckije apawieščeńnia.

7.VIII. Zachodni teatr:

Front Ruprechta Bawarskaho: U Flandryi čynnaść artyleryi na paadzinokich punktach była žywaja. U Artua — silny ahoń miž Iliš i Skarp.

Front niamieckaho Naślednika: Nastupleńnie atradoŭ u jary Bessi (na poŭnačy ad darohi Laon—Suasson) i pry Berry-o-Bak na En dali nam pałonnych i dabyču.

Uschodni teatr:

Front Leopolda Bawarskaho: Biez pieramien.

Front erc-hercoga Jozefa: U dalinie Sereta i Sučawy i ŭ harach, nia hledziačy na silny adpor, my pasunulisia ŭpiarod. Pry Kasinului i la manastyra Lepsa, ŭ dalinie Putny, adbity z wialikimi stratami rumynskije nastupleńnia.

Front Makienzena: Pruskije i bawarskije pałki zdabyli šturmam rasiejskije pazycii na poŭnačy ad Fokšan. Uziaty 1300 pałonnych, 13 harmat i mnoha oružža.

8.VIII. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaho: Na Flandrskim froncie artyleryjskaja bitwa dajšła wialikaj siły. Na uzbiarežžy anhličanie ŭ načy atakawali wialikimi siłami ŭ wakolicach Njuport. Jany adbity štykami. Na paŭnočnym uschodzi ad Bitčota'a silnyje načnyje ataki ŭsiudy adbity. — U Artua žywiejšy ahoń miž kanałam Labasse i Skarp.

Front niamieckaho Naślednika: Pry Šmen de Dam — zywy ahoń. Na ŭschodnim bierazi Maasu niespadziewanaja ataka dała nam značnaje čysło pałonnych.

Uschodni teatr:

Front erc-hercoga Jozefa: U lasistych Karpatach aŭstryjackije pałki zdabyli šturmam niekolki uporna baraniŭšychsia hornynh wiaršyn. Na poŭdni ad Kasinului i na poŭnačy ad manastyra Lepsa adbity nowyje rumynskije ataki.

Front Makenzena: Na poŭdni ad Fokšan — wostryje bitwy. My pašyryli našy udačy. Rasiejcy i rumuny wiali silnyje, ale daremnyje ataki.

Kala wajny.

PEKIN. Prezydent kitajskaj respubliki zaćwiardziŭ pastanowu ministroŭ abjawić Niamieččynie wajnu.

ŽENIEWA. Kitajski načalnik hieneralnaho štabu zajawiŭ, što kitajcy da času nia mohuć pamahčy sajužnikam swaim wojskam. Mo' tolki wiasnoj udasca pasłać im dźwie dywizii. Pakul-što Kitaj manicca pasłać u Europu swaich rabotnikoŭ.

BERLIN (W.T.B.). Impierski kancler Michaelis sa stats-sekretarami da zahraničnych spraŭ, Kiulmann'am, i da ŭnutrenych spraŭ, Helffericham, wyjechaŭ u hłaŭnuju kwateru.

BERLIN (W.T.B.). Našy latučyje eskadry kidali bomby na Ust'-Dźwinsk i paŭnočnaje uzbiarežže ostrawa Ezela. Usie samaloty wiarnulisia nazad.

BERLIN (W.T.B.). U paŭnočnym pojasie błokady našy padwodnyje łodki iznoŭ zatapili 22.000 tonn.

BERLIN (W.T.B.). Nowyje ŭdačy padwodnych łodak u Anhlickim kanali i Atlantyckim akianie: 23.500 tonn.

Drukawana z drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar Jazep Saławiej